

Τράπεζα θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13827

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

1. Γαληνοτάτη Δημοκρατία	α. Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους
2. Ουγενότοι	β. Αυτοκρατορία της Νίκαιας
3. Όθων Α΄	γ. Πρόνοιες
4. Ιωάννης Βατάτζης	δ. Μεταφορά και εφοδιασμός στρατευμάτων Δ΄ Σταυροφορίας
5. Διαφωτισμός	ε. Ορθός Λόγος. στ. Εξελληνισμός του Κράτους
	ζ. Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1-δ, 2-ζ, 3-α, 4-β, 5-ε

2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις /φράσεις (τρεις περισσεύουν): Λατίνος, Δάντης, Γαλλία, εκπαίδευση, Τούρκος, Ιταλία, Έρασμος, Έλληνας, τυπογραφία.

Το πνευματικό κίνημα της Αναγέννησης ξεκίνησε από τις ακμαίες οικονομικά πόλεις της _____, από τις οποίες επεκτάθηκε αργότερα και στην υπόλοιπη δυτική Ευρώπη. Στην αναβίωση των ελληνικών γραμμάτων στη Δύση υπήρξε καθοριστική η συμβολή των _____ λογίων που έφυγαν από το Βυζάντιο πριν και μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους _____. Στη φράση του _____, σημαντικού εκπρόσωπου της ανθρωπιστικής κίνησης στην Ευρώπη, «οι άνθρωποι δε γεννιούνται, αλλά γίνονται» περικλείεται η

αντίληψη του αναγεννησιακού ανθρώπου για το ρόλο και τη δύναμη της
_____.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Ιταλίας, Ελλήνων, Τούρκους, Έρασμου, εκπαίδευσης

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αλληλέγγυον, ιερός πόλεμος (τζιχάντ).

(μονάδες 8+7=15)

Αλληλέγγυον: νόμος που επιβλήθηκε από τους Μακεδόνες και αποτέλεσε το μεγαλύτερο πλήγμα κατά των Δυνατών. Το αλληλέγγυον υποχρέωνε τους εύπορους γείτονες να καταβάλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας. (απάντηση στη σελ. 39 του σχολικού βιβλίου)

ιερός πόλεμος (τζιχάντ): για τους μουσουλμάνους μεγάλη σημασία είχε ο ιερός πόλεμος (τζιχάντ), δηλαδή η υποχρέωση των πιστών να διαδώσουν με το σπαθί τη θρησκεία τους στους «απίστους». Οι μάρτυρες της πίστης εξασφάλιζαν την είσοδό τους στον Παράδεισο. Η πίστη αυτή των μουσουλμάνων υπήρξε σημαντικός παράγοντας της ραγδαίας εξάπλωσης του Ισλάμ.

ΘΕΜΑ 2

2.α. Να εξηγήσετε με ποιους τρόπους ασκούσε τη διπλωματία το Βυζαντινό κράτος.

(μονάδες 12)

Για να στηρίξει την ασφάλειά του και τη διεθνή δύναμή του, το Βυζάντιο κατέφευγε συχνά στις υπηρεσίες μιας πολύ επιδέξιας διπλωματίας. Η βυζαντινή διπλωματία, εκτός από τη συχνότατη αποστολή πρέσβευων σε ξένες χώρες, χρησιμοποιούσε ένα ευρύτατο φάσμα από τρόπους και μέσα για να επιτύχει τους σκοπούς της. Τέτοια μέσα ήταν οι **χορηγίες** (σε χρήμα ή δώρα) στους ξένους ηγεμόνες, η **σύναψη συμμαχιών** (που βασιζόνταν συχνά σε επιγαμίες) και **εμπορικών συνθηκών** και, το σπουδαιότερο, ο **εκχριστιανισμός** άλλων λαών.

Ο αυτοκράτορας χάραζε τις κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής πολιτικής. Ο Λογοθέτης του Δρόμου, στενός συνεργάτης του αυτοκράτορα, ήδη από τον 7ο αιώνα, ήταν υπεύθυνος για την υποδοχή ξένων πρεσβευτών, τον ορισμό των μελών των βυζαντινών πρεσβειών κ.ά. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 42 του σχολικού βιβλίου)

2.β. Ποιοι Έλληνες λόγιοι και με ποιο τρόπο συνέβαλαν στην ανάπτυξη της ανθρωπιστικής κίνησης στην Ευρώπη, πριν από την άλωση της Κωνσταντινούπολης;

(μονάδες 13)

Στην αναβίωση των ελληνικών γραμμάτων στη Δύση υπήρξε καθοριστική η συμβολή των Ελλήνων λογίων που κατέφυγαν στην ιταλική χερσόνησο πριν και μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους.

Ήδη από την τελευταία δεκαετία του 14ου αιώνα βρίσκουμε τον λόγιο Μανουήλ Χρυσολωρά στη Βενετία, όπου μετέβη ως απεσταλμένος του βυζαντινού αυτοκράτορα για να ζητήσει βοήθεια εναντίον των Τούρκων. Λίγο αργότερα έφτασαν στην Ιταλία εξέχουσες προσωπικότητες του ελληνικού πνεύματος που συνόδευσαν τον αυτοκράτορα Ιωάννη Η' Παλαιολόγο στη Σύνοδο της Φλωρεντίας (1439). Ανάμεσά τους ήταν ο Γεώργιος Σχολάριος, δηλαδή ο μετέπειτα Πατριάρχης Γεννάδιος, ο Μάρκος ο Ευγενικός, ο επίσκοπος Νίκαιας Βησσαρίων και ο Γεώργιος Γεμιστός ή Πλήθων. Την ίδια περίοδο διδάσκουν τα ελληνικά γράμματα στα ιταλικά πανεπιστήμια διαπρεπείς Έλληνες λόγιοι που διακρίθηκαν για το εκδοτικό τους έργο και γενικότερα για το ήθος τους. *(Η απάντηση στη σελ. 119 του σχολικού βιβλίου.)*

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική